

2020- yilning yanvar-avgust oylarida Surxondaryo viloyati xizmatlar sohasining rivojlanishi

Xizmatlar sohasining rivojlanish darajasi jamiyat farovonligini aks ettiruvchi ko'rsatkichlardan biri hisoblanadi. Resurslar sarfini tejoychi samarali innovatsion iqtisodiyotni barpo etish jarayonida xizmatlar sohasi alohida o'rin tutadi, chunki u, tovar ishlab chiqarish bilan taqqoslaganda, materiallar sarfini kamligiga, xarajatlarni tez qoplanishi va yuqori daromadlilikka ega.

Mazkur soha xalqaro korporatsiyalar, banklar, aviakompaniyalar, kompyuter markazlari, telekommunikatsiyalar, sug'urta, yuridik va konsalting firmalari, davlat va nodavlat tashkilotlar, shuningdek, notijorat tashkilotlarni qamrab oladi.

2020- yilning yanvar-avgust oylarida Xizmatlar sohasining asosiy ko'rsatkichlari

4832,3
mlrd so'm

Ko'rsatilgan bozor xizmatlari hajmi

100,1 %

Ko'rsatilgan bozor xizmatlari
hajmining o'sish sur'atlari

97,9 %

Aholi jon boshiga ko'rsatilgan
bozor xizmatlari hajmining o'sish
sur'atlari

1829,7
ming so'm

Aholi jon boshiga ko'rsatilgan bozor
xizmatlari hajmi

Xizmatlar sohasi bu — korxonalar, tashkilotlar, shuningdek, jismoniy shaxslar tomonidan ko'rsatiladigan turli xil xizmatlar, ishlab chiqarishni o'z ichiga olgan umumlashtirilgan toifadir. Ushbu sohani ko'pincha rivojlangan zamonaviy infratuzilma tufayli sanoatdan keyingi iqtisodiy tuzilma tarzida ko'riladi.

Ishlab chiqarilgan xizmatlarning asosiy ko'rsatkichlari

Dastlabki ma'lumotlar - ga ko'ra, 2020- yilning yanvar-avgust oylarida ko'rsatilgan bozor xizmatlari hajmi 4832,3 mlrd. so'mga yetdi. Uning nominal hajmi 464,6 mlrd. so'mga oshdi. Taqqoslama ekvivalent - da, o'tganyilning shu davriga nisbatan o'sish sur'ati 100,1 % ni tashkil etdi.

O'sish sur'ati
100,1 %

Hajmi 464,6
mlrd. so'mga
oshdi

Xizmatlar hajmi
4832,3
mlrd. so'm

Xizmatlar – iste'molchilar (yuridik va jismoniy shaxslar) holatini o'zgartiradigan yoki tovarlar, xizmatlar va moliyaviy aktivlar bilan ayirboshlashiga ko'maklashadigan ishlab chiqarish faoliyatining natijasi hisoblanadi.

Daslabki ma'lumotlar

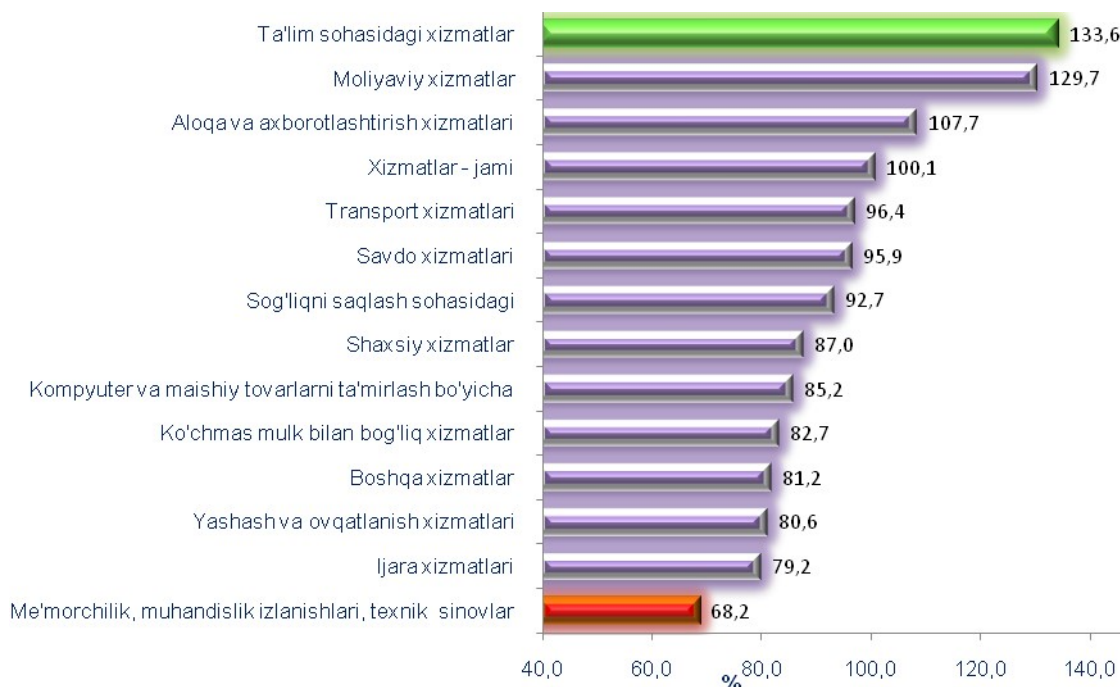
Xizmatlar sohasi ishlab chiqarish unumdorligini va samaradorligini oshirishga yordam beradigan turli xil faoliyat turlarini o'z ichiga oladi.

Iqtisodiy faoliyat turlari bo'yicha ishlab chiqarilgan xizmatlarning asosiy ko'rsatkichlari (2020- yilning yanvar-avgust oylarida)

	Hajmi, mlrd. so'm	O'tgan yilga nisbatan o'sish sur'ati, % da
Xizmatlar - jami	4832,3	100,1
<i>shu jumladan:</i>		
Aloqa va axborotlashtirish xizmatlari	245,8	107,7
Moliyaviy xizmatlar	993,2	129,7
Transport xizmatlari	754,4	96,4
shu jumladan: avtotransport xizmatlari	718,4	95,8
Yashash va ovqatlanish xizmatlari	136,2	80,6
Savdo xizmatlari	1866,7	95,9
Ko'chmas mulk bilan bog'liq xizmatlar	125,8	82,7
Ta'lim sohasidagi xizmatlar	167,2	133,6
Sog'liqni saqlash sohasidagi xizmatlar	55,3	92,7
Ijara xizmatlari	101,8	79,2
Kompyuter va maishiy tovarlarni ta'mirlash bo'yicha xizmatlar	118,6	85,2
Shaxsiy xizmatlar	123,7	87,0
Me'morchilik, muhandislik izlanishlari, texnik sinovlar va tahlil sohasidagi xizmatlar	48,1	68,2
Boshqa xizmatlar	95,5	81,2

Iqtisodiy faoliyat turlari bo'yicha ko'rsatilgan bozor xizmatlari tarkibida eng katta ulushni savdo xizmatlari egallaydi. Shunday qilib, 2020- yilning yanvar- avgust oylarida ularning ulushi 38,6 % ni tashkil etdi. Shu bilan birga, yuqori ko'rsatkichlar moliyaviy xizmatlar (20,6 %), transport xizmatlari (15,6 %), aloqa va axborotlashtirish xizmatlari bo'yicha (5,1 %) qayd etildi.

**Iqtisodiy faoliyat turlari bo'yicha ko'rsatilgan
bozor xizmatlarining o'sish sur'atlari,
2019- yilning yanvar-avgust oylariga nisbatan % da
(2020- yilning yanvar-avgust oylarida)**

Yuqori o'sish ta'lim sohasidagi xizmatlar (33,6 %), moliyaviy xizmatlar (29,7 %), aloqa va axborotlashtirish xizmatlari (7,7 %) qayd etildi.

Xizmatlar sohasiga taalluqli bo'lgan boshqa barcha faoliyat turlari bo'yicha o'tgan yilning shu davriga nisbatan o'sish sur'atlarining pasayishi kuzatilmoqda.

Me'morchilik, muhandislik izlanishlari, texnik sinovlar va tahlil sohasidagi xizmatlar (-31,8 % ga), ijara xizmatlari (-20,8 % ga), Yashash va ovqatlanish xizmatlari hajmi sezilarli darajada (-19,4 % ga) pasayishi qayd etildi. Shu bilan birga, ko'chmas mulk bilan bog'liq xizmatlar (-17,3 % ga), Kompyuter va maishiy tovarlarni ta'mirlash bo'yicha xizmatlar (- 14,8 % ga) shuningdek, Shaxsiy xizmatlarda (-13,0 % ga) pasayish kuzatildi.

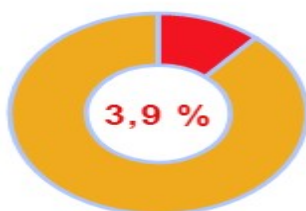
Har bir mamlakatning iqtisodiy hayotida muhim o'rin tutuvchi savdo sohasi ishlab chiqarish va iste'mol o'rtasidagi aloqani ta'minlaydi, shuningdek, tovarlarni ishlab chiqarish hajmi va tarkibiga, ularning turlarini yaxshilanishiga va sifatini oshishiga sezilarli ta'sir ko'rsatadi.

2020- yilning yanvar-avgust oylarida, ko'rsatilgan bozor xizmatlari umumiy hajmida savdo xizmatlarining ulushi 38,6 % ni tashkil etib, bu 1866,7 mlrd. so'mga teng bo'ldi.

Savdo bu tovarlarning aylanishini, ularning ishlab chiqarish sohasidan iste'mol sohasiga o'tishini ta'minlaydigan iqtisodiyot sohasidir. Ma'lum bir davlat ichida savdo tovarlarini zarur iste'molchiga yetkazib berish vazifasini bajaradi. U ulgurji va chakana savdoga bo'linadi.

Savdo xizmatlari tarkibi, % da (2020- yilning yanvar-avgust oylarida)

Savdo xizmatlari - 100,0 %

Avtomobillar va mototsikllar ulgurji va chakana savdosi, jumladan, ularni ta'mirlash xizmatlarini qo'shgan holda

Ulgurji savdo xizmatlari (avtomobillar va mototsikllar savdosidan tashqari)

Avtomobillar va mototsikllar savdosidan tashqari chakana savdo bo'yicha xizmatlar

Ulgurji savdo xizmatlarining ulushi (avtomobillar va mototsikllar savdosidan tashqari) 13,0 % ga yetdi. Avtomobillar va mototsikllarning ulgurji va chakana savdosi bo'yicha xizmatlar, jumladan, avtomobillar va mototsikllarni ta'mirlash bo'yicha xizmatlarni qo'shgan holda, savdo xizmatlarining umumiy hajmidagi ulushi 3,9 % ni tashkil etdi.

Moliyaviy xizmatlar

(2020- yilning yanvar-avgust oylarida)

**Moliyaviy xizmatlar hajmi
993,2 mlrd. so'mga teng bo'ldi.**

**Ularning umumiy xizmatlar hajmidagi ulushi
20,6 % ni tashkil etdi.**

O'tgan yilning shu davriga nisbatan

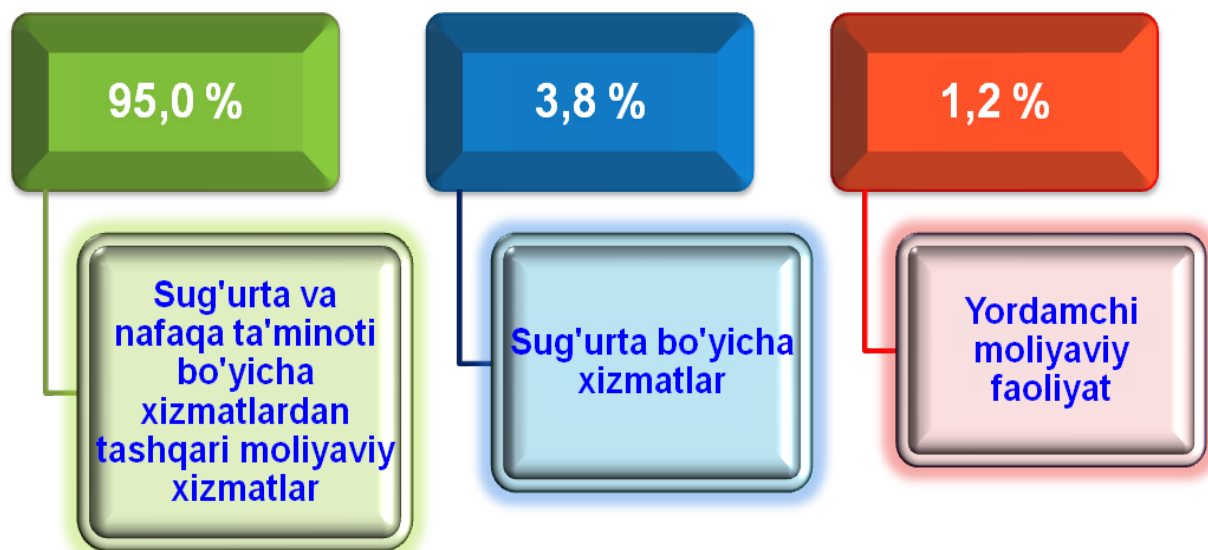
**294,5 mlrd. so'mga hajmning ko'payishi
kuzatildi.**

Ularning kamayishi - 37,6 % ni tashkil etdi.

Moliyaviy xizmatlar hajmi - moliyaviy vositachilik hisobidan olingan foizli daromadlar hajmi (xizmatlar uchun belgilangan to'lovlar miqdorida), shuningdek, moliya muassasasi tomonidan ssuda berish yoki depozitni saqlash bo'yicha xizmatlari uchun to'lanadigan haq hisobiga ko'ra olinadi.

Moliyaviy xizmatlar tarkibi, % da (2020- yilning yanvar-avgust oylarida)

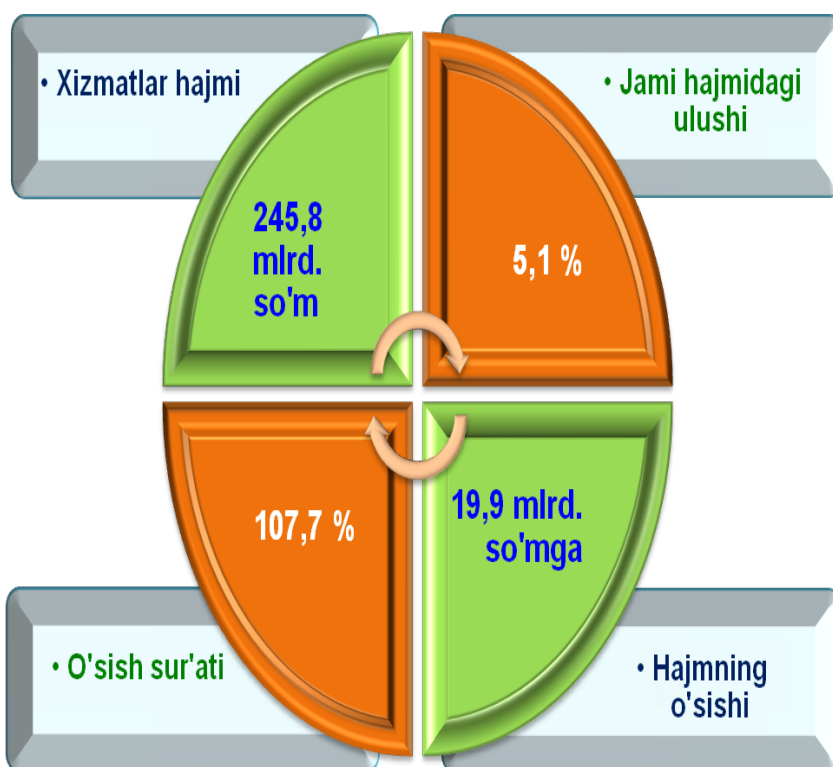
Moliyaviy xizmatlar umumiy hajmida sug'urta va nafaqa ta'minoti bo'yicha xizmatlardan tashqari moliyaviy xizmatlarning ulushi 95,0 % ni tashkil etadi.

Joriy davrda sug'urta xizmatlarining ulushi 3,8 % oralig'ida qayd etildi.

Moliyaviy va sug'urtalash xizmatlariga nisbatan yordamchi xizmatlarning umumiy moliyaviy xizmatlar hajmidagi ulushi yuqori ko'rsatkichga ega emas va u 1,2 % ni tashkil etadi.

Rivojlangan davlatlar tajribasi shuni ko'rsatadiki, AKT rivojlanishi mamlakatning raqobatbardoshlik darajasiga bevosita ta'sir qiladi, sizga katta hajmdagi ma'lumotlarni to'plash va umumlashtirishga imkon beradi, strategik darajada boshqaruv uchun katta imkoniyatlar ochadi.

Aloqa va axborotlashtirish xizmatlari (2020- yilning yanvar-avgust oylarida)

2020- yilning yanvar-iyul oylarida aloqa va axborotlashtirish xizmatlarining hajmi 245,8 mlrd. so'm darajasida belgilandi. O'tgan yilning mos davriga nisbatan ushbu turdagi xizmatlarning o'sish sur'ati 107,7 % ga yetdi.

Ko'rsatilgan bozor xizmatlarining umumiy hajmdagi ulushi 5,1 % ni tashkil etdi.

Dastlabki ma'lumotlar

AKTdan faol foydalanish infratuzilmasi yuqori kadrlar salohiyati va yangi ko'inishdagi texnika va texnologiyalarga asoslangan.

Aloqa va axborotlashtirish xizmatlarining tarkibi, % da (2020- yilning yanvar-avgust oylarida)

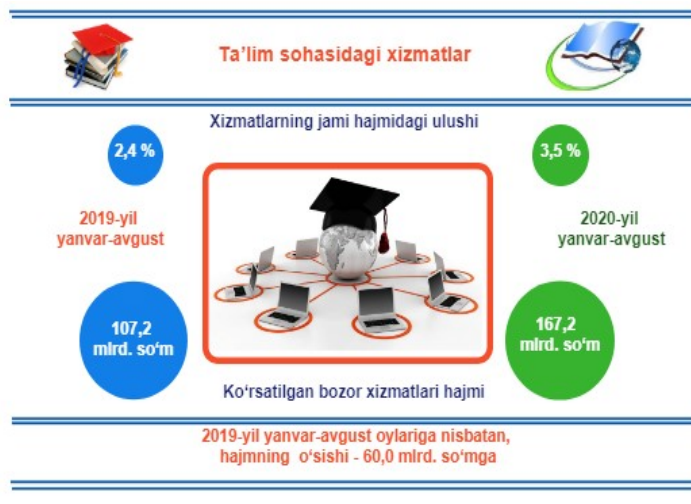
Aloqa va axborotlashtirish xizmatlari hajmida eng katta ulushni telekommunikatsiya xizmatlari (simli va mobil aloqa xizmatlari, Internet tarmog'i, yo'ldoshli aloqa xizmatlari va boshqalar) egallab, 96,3 % ni tashkil etdi.

Aloqa va axborotlashtirish xizmatlarining umumiy hajmidagi ulushida kompyuter dasturlashtirish, maslahat berish xizmatlari va boshqa yordamchi xizmatlar - 1,1 %, boshqa aloqa xizmatlari - 0,3 %, noshirlik xizmatlari, shuningdek, axborot sohasidagi xizmatlar - 1,6 % dan tashkil etdi.

Ma'lumki, fuqarolarni yuqori sifatli va hamyonbop narxlardagi ta'lim bilan ta'minlash, jamiyat taraqqiyotini, uning kelajagini aniq belgilab beradigan vazifadir.

Ta'lim sohasidagi xizmatlar (2020- yilning yanvar-avgust oylarida)

2020- yilning yanvar-iyul oylarida ta'lim sohasidagi xizmatlar hajmi 167,2 mlrd. so'mga yetib, bozor xizmatlari umumiy hajmidagi ulushi 3,5 % ni tashkil etdi. O'tgan yilning mos davriga nisbatan o'sish sur'ati 133,6 % ni tashkil etdi.

Yashash bo'yicha xizmatlar hajmi, qisqa muddatli turar joy bilan ta'minlash bo'yicha ko'rsatilgan xizmatlar (mehmonxonalar, otellar, motellar va boshqa turar joylar) qiymatini o'z ichiga oladi.

Yashash va ovqatlanish bo'yicha xizmatlar (2020- yilning yanvar-avgust oylarida)

O'tgan yilning shu davriga nisbatan yashash va ovqatlanish bo'yicha xizmatlarning o'sish sur'ati atigi 80,6 % ni tashkil etdi, ularning hajmi esa 136,2 mlrd. so'mga teng bo'lgan.

Ushbu davrda ularning bozor xizmatlari umumiy hajmidagi ulushi atigi 2,8 % ni tashkil etdi.

Yashash va ovqatlanish bo'yicha xizmatlar tarkibi

(2020- yilning yanvar-avgust oylarida)

92,7 %

Oziq-ovqat va ichimliklar
bilan ta'minlash bo'yicha
xizmatlar

Yashash bo'yicha
xizmatlar

7,3 %

Yashash va ovqatlanish bo'yicha xizmatlarning umumiy hajmida oziq-ovqat va ichimliklar bilan ta'minlash bo'yicha xizmatlarning ulushi 92,7 % bilan ustunlik qiladi.

2020- yilning yanvar-avgust oylarida yashash bo'yicha xizmatlar ulushi 7,3 % ni tashkil etdi.

Oziq-ovqat va ichimliklar bilan ta'minlash bo'yicha xizmatlar - oziq-ovqat mahsulotlari va ichimliklar yetkazib berish bo'yicha qo'yilgan ustamadan tashqari, ovqat tayyorlashda ishlatilgan va qayta ishlanmagan holda sotilgan mahsulotlar qiymatini o'z ichiga oluvchi aylanma qiymatidir.

Hududlar bo'yicha ko'rsatilgan xizmatlarning asosiy ko'rsatkichlari (2020- yilning yanvar-avgust oylarida)

	Hajmi, mlrd. so'm	O'tgan yilga nisbatan o'sish surati, % da	Aholi jon boshiga ko'rsatilgan bozor xizmatlari hajmi, ming so'm
Surxondaryo viloyati *	4832,3	100,1	1829,7
Termiz sh	2457,1	108,6	13590,3
tumanlar:			
Oltinsoy	115,8	91,7	653,3
Angor	100,5	84,2	757,1
Bandixon	29,3	93,9	389,5
Boysun	95,0	92,5	819,3
Muzrabot	136,3	85,6	959,8
Denov	854,8	103,3	2212,7
Jarqo'rg'on	151,7	95,5	693,4
Qumqo'rg'on	168,3	101,2	716,5
Qiziriq	101,2	82,6	886,6
Sariosiyo	153,6	80,0	731,1
Termiz	95,7	81,0	1236,3
Uzun	102,0	82,0	593,5
Sherobod	136,0	92,9	700,5
Sho'rchi	135,0	81,1	644,9

**) Hududlar bo'yicha taqsimlanmaydigan hajm
larni qo'shgan holda*

Shu bilan birga, nisbatan yuqori ko'rsatkichlar Termiz shahrida (2457,1 mlrd. so'm), Denov (854,8 mlrd. so'm), Qumqo'rg'on (168,3 mlrd. so'm) va Sariosiyo (153,6 mlrd. so'm) tumanlarida qayd etildi.

Ma'lumki, zamonaviy O'zbekistonning ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanish istiqbollari, milliy va mahalliy manfaatlarni hisobga olgan holda, respublikaning har bir iqtisodiy tumani va viloyatlarining barcha resurslardan oqilona foydalanishiga bog'liqdir.

Xizmatlar sohasining rivojlanish darajasi aholining hududiy va ijtimoiy harakatchanligini, yangi xo'jalik hududlarini o'zlashtirish, ishlab chiqarish samaradorligini va moddiy mahsulotlar iste'molini oshirishni ta'minlaydi.

Aholi jon boshiga ko'rsatilgan bozor xizmatlari hajmining har oyda o'sishi kuzatilmoqda.

Aholi jon boshiga ko'rsatilgan bozor xizmatlarining asosiy ko'rsatkichlari

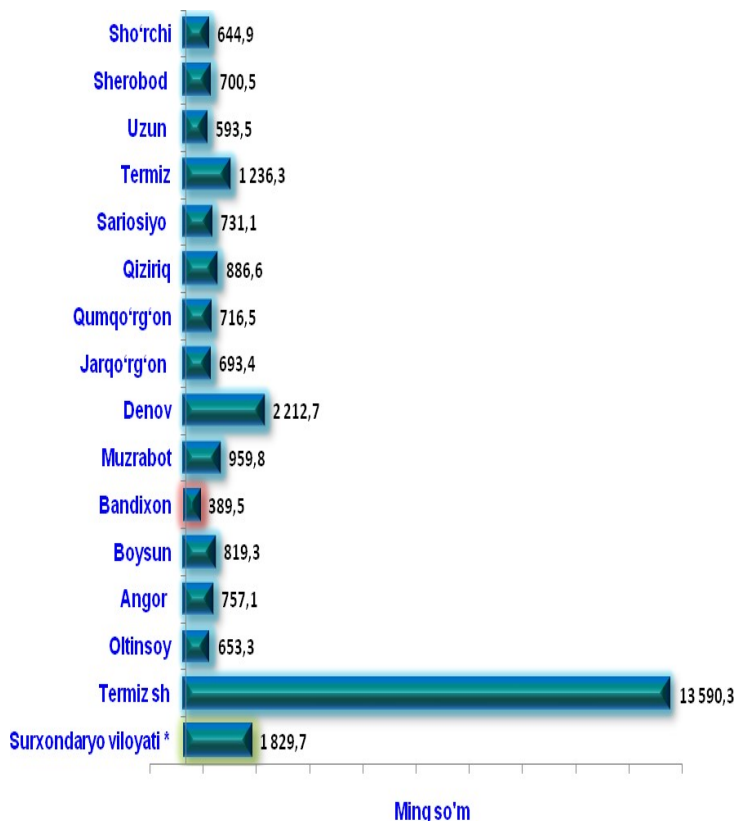
2020- yilning yanvar-avgust oylarida aholi jon boshiga ko'rsatilgan bozor xizmatlari hajmi 1829,7 ming so'mga yetdi.

O'tgan yilning shu davriga nisbatan o'sish sur'ati 97,9 % ni tashkil etdi.

2019- yilning yanvar- avgust oylariga nisbatan

Hududlar kesimida aholi jon boshiga xizmatlar hajmi, ming so'm (2020-yilning yanvar-avgust oylarida)

Ushbu xizmatlar hajmi ko'rsatkichi hududlar o'rtasida Termiz shahrida 13590,3 ming so'mdan, Bandixon tumanida 389,5 ming so'mgacha oralig'ida bo'ladi. Ushbu mintaqada aholi jon boshiga xizmatlar hajmi ko'rsatkichi nisbatan pastligi bu hududda aholi sonining yuqori ko'rsatkichlariga bog'liqligidir.

Taqqoslash uchun: Termiz tumanida aholi soni (2020 yilning 1-sentabr holatiga ko'ra 77,4 ming kishini tashkil etdi) uncha ko'p bo'lmasada, biroq aholi jon boshiga ko'rsatilgan bozor xizmatlari hajmi nisbatan yuqori. Ko'rib chiqilayotgan davrda u 1129,5 ming so'mni tashkil etdi.

➤ Xizmatlar sohasi ishlab chiqarish unumdorligi va samaradorligini oshirishga yordam beradigan turli faoliyatlarni o'z ichiga oladi.

➤ Xizmatlar sohasida iqtisodiy o'sishning asosiy omillari, aynan, yangi ilmiy bilimlar, aqliy kapital, axborot texnologiyalari, moliya sektori xizmatlari, konsalting va boshqalar shakllanishi bilan izohlanadi.

2020- yilning 1- sentabr holatiga ko'ra, xizmatlar sohasida faoliyat ko'rsatayotgan korxonalar va tashkilotlar to'g'risida ma'lumot *(fermer va dehqon xo'jaliklaridan tashqari)*

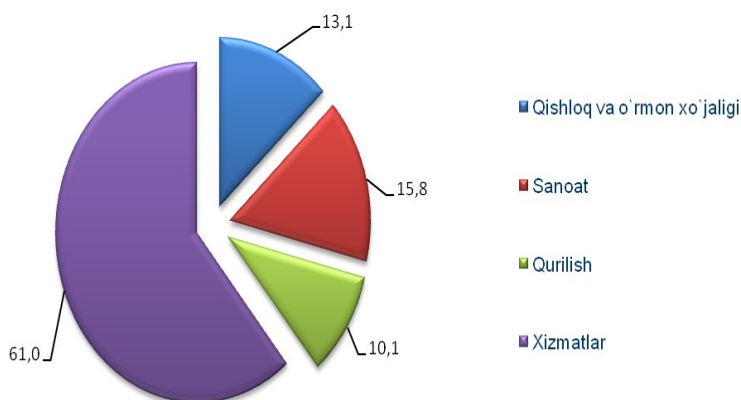
Xizmatlar sohasida faoliyat ko'rsatayotgan korxonalar va tashkilotlar soni - 14 806 birlikda

Ularning umumiy sonidagi ulushi - 61,0 %

O'tgan yilning shu davriga nisbatan o'sish sur'atlari - 121,5 %

2020- yilning 1- sentabr holatiga ko'ra, faoliyat ko'rsatayotgan korxonalar va tashkilotlarning tarkibi, % da *(fermer va dehqon xo'jaliklaridan tashqari)*

2020- yilning 1- sentabr holatiga ko'ra, xizmatlar sohasida faoliyat ko'rsatayotgan korxonalar va tashkilotlarning ulushi - 61,0 %, sanoat - 15,8 %, qurilish - 10,1 % ga yetdi va atigi 13,1 % i

qishloq, o'rmon va baliq xo'jaligi sohasi hissasiga to'g'ri keldi.

2020- yilning 1- sentabr holatiga ko'ra, xizmatlar sohasida faoliyat ko'rsatayotgan korxonalar va tashkilotlarning iqtisodiy faoliyat turlari bo'yicha tarkibi, % da
(fermer va dehqon xo'jaliklaridan tashqari)

Xizmatlar sohasida faoliyat ko'rsatayotgan korxonalar va tashkilotlar tarkibida, savdo faoliyati bilan shug'ullanuvchi korxonalar va tashkilotlar yuqori ulushni (44,3 %) egallaydi. Yashash va ovqatlanish bo'yicha xizmat ko'rsatuvchi korxonalar va tashkilotlarning ulushi 10,5 % ni tashkil etdi.

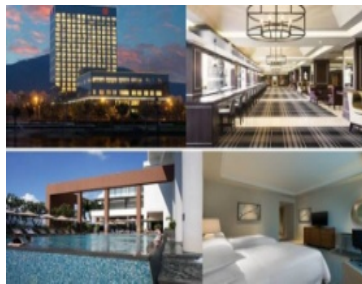
Xizmatlar sohasida faoliyat ko'rsatayotgan korxonalar va tashkilotlar tarkibida tashish va saqlash faoliyati bilan shug'ullanuvchi korxonalar va tashkilotlarning ulushi 5,5 % ga yetdi.

Axborot va aloqa faoliyati bilan shug'ullanuvchi korxonalar va tashkilotlarning jami xizmatlar sohasida faoliyat ko'rsatayotgan korxonalar va tashkilotlar tarkibidagi ulushi 1,9 % ga teng bo'ldi.

Sog'liqni saqlash, shuningdek, ijtimoiy xizmatlar sohasida faoliyat ko'rsatayotgan korxonalar va tashkilotlarning ulushi 2,4 % ni tashkil etdi.

Ma'lumot uchun: 2019- yilning 1- sentabr holatiga ko'ra, xizmatlar sohasida 12,2 mingta korxonalar va tashkilotlar faoliyat ko'rsatgan. Ularning umumiy tarkibida savdo xizmatlari – 38,4 %, yashash va ovqatlanish bo'yicha xizmatlar - 10,5 %, tashish va saqlash - 6,1 %, axborot va aloqa - 1,9 %, sog'liqni saqlash va ijtimoiy xizmatlar ko'rsatish - 2,6 % hamda boshqa turdagi xizmat ko'rsatuvchi tashkilotlar – 40,5 % ni tashkil etgan.

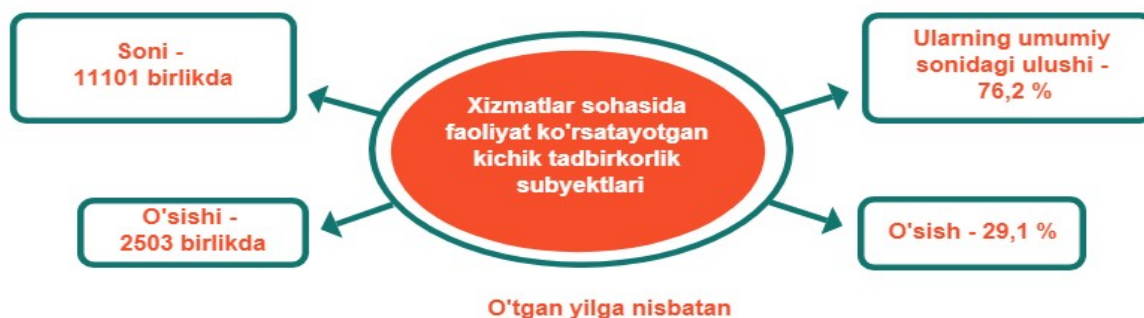
Kuzatilayotgan davrning o'tgan yilga nisbatan savdo faoliyati sohasidagi yuqori o'sishi – 44,3 % ekanligi aniqlandi. Ushbu sohada faoliyat ko'rsatayotgan korxonalar va tashkilotlar soni 1,8 mingtaga ko'paydi va 6,5 mingtaga yetdi.

Shuningdek, yashash va ovqatlanish bo'yicha xizmatlar bilan bog'liq faoliyatda ham o'sish kuzatildi - 10,5 %. Ushbu sohada faoliyat ko'rsatayotgan korxonalar va tashkilotlar soni 0,3 mingtaga ko'paydi va 1,5 mingtani tashkil etdi.

Kichik tadbirkorlik subyektlariga tegishli faoliyat ko'rsatayotgan korxonalarining o'sishi, xizmatlar sohasida faoliyat ko'rsatayotgan korxonalar va tashkilotlar umumiy sonining o'sishiga ijobiy ta'sir ko'rsatdi.

2020- yilning 1- sentabr holatiga ko'ra, xizmatlar sohasida faoliyat ko'rsatayotgan kichik tadbirkorlik subyektlari to'g'risida ma'lumot
(fermer va dehqon xo'jaliklaridan tashqari)

2020- yilning 1- sentabr holatiga ko'ra, o'tgan yilning shu davriga nisbatan xizmatlar sohasida faoliyat ko'rsatayotgan kichik tadbirkorlik subyektlari soni 11101 taga ko'paydi.

Natijada, ularning soni 2503 tani tashkil etdi va o'sishi esa 29,1 % ga oshdi. Faoliyat ko'rsatayotgan kichik tadbirkorlik subyektlarining umumiy sonida xizmatlar sohasida band bo'lganlarning ulushi 76,2 % ga yetdi.

Respublikada xizmatlar sohasining rivojlanishi aholining o'sib borayotgan to'lov qobiliyati va imtiyozlariga, xususan, axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalangan holda, ayniqsa zamonaviy xizmat turlariga bo'lgan iste'molchilar talabini qondira oladigan kichik biznesning rivojlanishiga bog'liqdir.

Boshqacha qilib aytganda, bir tomondan, xizmatlarni ishlab chiqarish hajmiga uy xo'jaliklari daromadlari va imtiyozlar, xizmatlarga tariflar, boshqa tomondan - investitsiyalar, soliq, pul-kredit va davlat siyosati, ilmiy-texnik siyosat, shuningdek, kichik biznesning rivojlanishi kabi omillar ta'sir qiladi.

Surxondaryo viloyati statistika boshqarmasi
Xizmatlar sohasi statistikasi bo'limi

Tel: (76) 225-65-91